

Presenetljivi sklepi na včerajšnji seji angleške vlade:

Anglija bo posredovala za mir v Španiji in začela pogajanja za sporazum z Nemčijo

London, 2. junija. o. Vse današnje jutranje londonsko časopisje prinaša v senzacionalni obliki vesti o bodočih zunanjih političnih korakih in namenih Anglije. Ti koraki bodo po poročilih tiska naslednji:

1. Angleška vlada bo z vsemi silami skušala čimprej končati vojno v Španiji in si bo za to prizadevala pridobiti tako nacionalistično kakor barcelonsko vlado, da bi sprejeli posredovanje kakor neprizadete sile za premirje in konec vojne.

2. Začela bo z Nemčijo razgovore za sklenitev splošnega sporazuma, ki bi zadovoljeval nemške zahteve po kolonijah.

Pogoj za uresničenje prvega načrta je umik tujih prostovoljcev iz Španije, za uresničenje drugega pa zahteva Anglija od Nemčije, naj ne dela ovir za mirno in končoveljavno ureditev čeških Nemcev.

Listi pravijo, da so te sklepe sprejeli na včerajšnji dolgi seji angleške vlade, o kateri ni izšlo do zdaj še nobeno poročilo. Angleško časopisje pripisuje tem skle-

pom največjo važnost in pravi, da dokazujejo neomajno voljo sedanje angleške vlade za ureditev vseh važnih vprašanj v Evropi in za ustanovitev zveze med evropskimi velikimi državami.

London, 2. jun. o. AA. (Reuter) Uradno poročajo, da je neločna vest, po kateri naj bi bili ustavljeni angleško-nemski razgovori v Berlinu glede trgovinskih in finančnih obveznosti. Razgovori so bili samo preloženi do binkoštnih praznikov in se bodo nato takoj nadaljevali. Obe vladi izražata upanje, da bo prišlo do sporazuma.

Angleške priprave za obrambo v letalski vojni

11.000 zdravnikov, 22.000 bolničarjev in 125.000 reševalcev izučeni v posebnih tečajih

London, 2. jun. AA. DNB: Včeraj se je v spodnji zbornici razvila razprava o letalskih napadih. Notranji minister sir Samuel Hoare je izjavil, da bo vlada zahtevala od parlamenta višje zneske za obrambo pred zračnimi napadi. Izjavil je še, da je sedaj že 125.000 oseb izučeni za reševanje v slučaju plinskega napada. Nad 11.000 zdravnikov, 1300 zobozdravnikov in 22.000 bolničarjev in bolničark je že končalo tečaj za letalsko obrambo. Takoj pa je dostavil, da vse to ni dovolj. Zato hoče vlada še vse več storiti v tej smeri. Zenske bodo pritegnili v še večjem številu na ta način, da bodo ustanovili posebno žensko organizacijo pod vodstvom lady Readingove, žene bivšega indijskega podkralja.

nim brambam in gasilskim organizacijam je vlada sedaj že priskrbel 5000 novih cevi in 320 velikih brizgaln. Dosedaj so razdelili 300.000 plinskih mask in sedaj ravno dele maske v vseh pokrajinskih državah. Minister je zaključil svoje navedbe z ugotovitvijo, da letalska obramba v Angliji že začne delovati.

Angleški ministrski predsednik je včeraj popoldne v spodnjem domu na vprašanje nekega poslanca odgovoril, da Anglija že ima načrt obvezne vojaške službe za primer vojne. Ta načrt v obliki zakonskega osnutka, ki predvideva obvezno vojaško službo za primer vojne, je bil pripravljen že leta 1922 in vse od takrat razne vlade razpravljajo o njem. Ni pa izdelan nikak načrt za vpeljavo obvezne službe v industriji in ostalih nevojaških panogah.

Zakon o ureditvi položaja manjšin v ČSR pride pred poslansko zbornico sredi tega meseca

Praga, 2. junija. Zadnja seja ministrskega odbora je trajala več ur. Uradnega poročila ni bilo. Na seji so ministri govorili o manjšinskem pravniku in o mednarodnem položaju. V praških uradnih krogih izjavljajo, da je izključeno, da bi bil manjšinski pravnik predložen parlamentu pred 15. junijem.

Berlin, 2. junija. AA. (DNB): Z razgovori, ki jih vodijo zastopniki evropskih Nemcev s praško vlado, se bavi tudi »Berliner Lokalanzeiger« ter med drugim pravi, da ti razgovori potekajo pod varstvom Londona na eni in pod terjemom češkoslovaške vojske na drugi strani. »Hamburger Fremdenblatt« piše o poskusih, da se s pomočjo vesti o nekakšni novi koncentraciji nemških čet na češkoslovaško odločilo dovoljno ozračje za nadaljnja diplomatska pogajanja. Zaradi tega — piše list — bi Anglija v primeru morebitne vojne valila krivdo na Nemčijo. »Hamburger Fremdenblatt« govori zatem o informacijah, ki jih je dobil nek francoski častnik v zvezi z delno mobilizacijo češkoslovaških čet. Po njegovih poročilih je angleška vlada na predvečer 20. maja obvelala češkoslovaško vlado telefonično, da so na angleškem zvedeli za zbiranje nemških čet na češkoslovaški meji. Tedaj se je češkoslovaška odločila za delno mobilizacijo. Z ozirom na to — zaključuje list — je Anglija edino odgovorna za komplikacije, ki so nastale.

Praga, 1. junija. AA. (Stefani) Zunanji minister je včeraj povabil skupino tujih častnikov, da si naj ogledajo vojaške vaje pri Novi Strašici. Pri vajah so sodelovali pešci, konjenica, topništvo in kolesarji.

Nov incident v Hebu

Praga, 2. junija. o. V zvezi z včerajšnjim ne-ljubim dogodkom v Hebu, ko je češki podnarednik Toman v prepiru z izjavajočimi Nemci med

Sklepi včerajšnjega zborovanja

Zavarovalniški nameščenci bodo stavkali če jim zavarovalnice ne dajo kolektivne pogodbe

Včeraj zvečer so zborovali zavarovalni nameščenci v vrtnem salonu restavracije pri »Levu«. Zborovanja se je udeležilo okoli 150 zavarovalnih nameščencev. To zborovanje sta sklicala Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije ter ljubljanska podružnica Zveze bančnih zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije. Na zborovanju sta vladala vzoren red in disciplina ter živahno zanimanje za vsa vprašanja, ki so jih govorniki obravnavali. Na zborovanju so govorili g. Pernišek, Vrančič, Tavčar in Antosievč.

Ob koncu zborovanja so sprejeli odločno resolucijo, v kateri pravijo med drugim: Zveza zavarovalnic in zastopniki zavarovalnih družb so 1. marca letos sprejeli zahtevno nameščenec po kolektivni pogodbi. Svetovali so zastopnikom zveze nameščenec zavarovalnih zavodov, naj izdelajo predlog za kolektivno pogodbo. Da pa so zavarovalnice obljube, da se bodo razgovori z nameščeneci za kolektivno pogodbo prelomile in odklonile vsaka pogajanja.

Zavarovalnice so pri nas nabrale prav po žrtvovnem delu nameščenec ogromna bogastva, ne nudijo pa razen ene izjeme nameščencem še

zdaleč takih ugodnosti, kakor jim gre in kakršnih so deležni zavarovalni nameščenci v tujini, marveč nameščenec izrabljajo. Zato protestirajo proti izigravanju nameščenske borbe za pravico in za ureditev delovnih odnosov in zahtevajo:

1. Da se zavarovalnice in njihova Zveza do 7. junija t. l. odločijo za nadaljevanje pogajanj z Zvezo bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije, ki se naj vodijo po predloženem načrtu kolektivne pogodbe;

2. Da Uprava mesta Belgrada odredi drugi pomirjalni postopek najkasneje do 7. junija t. l., ker delodajalec namenoma zavlačuje in izigravajo našo akcijo že nad leto dni.

Zborovalci izjavljajo, da zavarovalno nameščenstvo dalje ne more in ne sme dovoljevati nikakršnega izigravanja svojih življenjskih interesov. Zato zborovalci odklanjajo vsako odgovornost zavarovalnega nameščentva in njihove organizacije, če bo po vseh poskusih za mirno rešitev spora zavarovalno nameščenstvo prisiljeno, odločiti se za zadnje sredstvo borbe, za stavko, vsiljeno jim po delodajalcih, katere smatra odgovornim za tozadnevne posledice.

Predavanje dr. Korošca o narodni politiki in propagandi

Belgrad, 2. jun. AA. G. dr. Anton Korošec, minister notranjih zadev in podpredsednik glavnega odbora JRZ, je včeraj popoldne predaval v čitalnici dijaškega kluba JRZ »Slovenski jug« pred nabito polno dvorano. G. minister je govoril o narodni politiki in propagandi. Poleg dijakov so bili na predavanju predsednik kraljevske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, prometni minister dr. Mehmed Spaho, minister brez portfelja dr. Miha Krek, minister n. r. Gjura Janakovič, Dušan Trifunović in Filip Lazarevič, senatorja, in nato še Ljubomir Pantič, Miloje Rajaković, dr. Anton Meštrovič, Gjurjo Čejović in Nikola Zuber, narodni poslanci.

Italijanska letala za Anglijo

London, 2. jun. o. Iz angleških letalskih krogov so se razširile vesti, da bo v kratkem dopotoval v Anglijo glavni ravnatelj italijanskih letalskih tvornic Caproni, ki se bo z zastopniki angleškega letalskega ministrstva pogajal za nakup letal, ki jih Anglija po svojem oborožitvenem načrtu potrebuje več, kakor jih more izdelati doma. Letala bi Angliji dobavljale italijanske tovarne. Da so se angleški krogi odločili za ta nepričakovani korak, je iskati razlage v tem, da pot angleškega letalskega odposlanstva v Ameriko ni bila zadovoljiva in da ameriške tovarne ne morejo izdelati za Anglijo potrebnega števila letal, ker so preveč zaposlene z naročili za ameriško vojsko. Do pogajanj med zastopnikom italijanske letalske industrije in angleškimi letalskimi krogi naj bi po teh poročilih prišlo že prihodnji teden. Anglija pa bi to italijansko uslugo vrnila z raznimi denarnimi ugodnostmi in z morebitnim posojilom za gospodarsko organizacijo Abesinije.

Romunsko obrambno posojilo podpisano v štirih minutah

Bukarešta, 2. junija. Finančni minister je včeraj zjutraj začel s vpisom notranjega posojila za romunsko državno obrambo. V petih štirih minutah je bilo vpisano celotno posojilo 2 milijardi 350 milijonov lejev. Tečaj obveznic je določen na 100 in obrestna mera na 4 in pol. Stroški za razpis posojila so znašali samo 3000 lejev in to za delo strojepiskam.

Upor v Mehiki pred koncem?

Mexico City, 2. junija. o. Pet služabnikov generala Cedilla, ki se je uprl proti vladi dektorja Cardenas, je pribežalo k vladni vojski. Povedali so, da je položaj uporniških oddelkov brezupen. General Cedillo bega po svojem ozemlju iz kraja v kraj in si upa prenehati samo po hišah zvestih prijateljev. Zaradi slabega generalovega zdravja je sleherni nadaljnja uporniška akcija nemogoča.

Finančni minister Villa Camacho je izjavil, da je vsa pokrajina v San Luisu v oblasti vladnih čet, da pa misli vlada poslati tja še nove oddelke, ki naj vse kraje pomirijo in generala Cedilla ujamajo.

Sodba o umoru Franca Okorna

O umoru Franca Okorna, doma iz Trnjave, občina Krašnja v kamniškem okraju, je bila včeraj proti večeru izrečena sodba pred ljubljanskim sodiščem. Sodba se glasi:

Obtožena Gašpar Okorn in Liza Okorn se v smislu § 280 k. p. zaradi pomanjkanja dokazov popolnoma oprostita od obtožbe.

V razlogih je sodba navajala, da je današnja razprava podala povsem drugačen dejanski stan, kakor je bil opisan v preiskavi in v obtožbi. Vsi, oba obtoženca obremenjujoči indicijski dokazi so splahneli in ni podan temelj za obtožbo.

Obtoženi Gašpar Okorn, ki je bil ves čas razprave prav apatičen, in obtoženka Liza Okorn, sta sodbo mirno sprejela na znanje. Po končani razpravi do 20 sta bila oba puščena na svobodo.

Zborovalci pozivajo vse dnevno časopisje, vso pošteno in uvidevno javnost ter vse zasebne nameščenec, naj z vsemi sredstvi podprejo akcijo zavarovalnega uradništva za doseg kolektivne pogodbe.

Vesti 2. junija

Bodečo žico ob reki Jordanu, kjer je prehodna, mislijo razpeti angleške oblasti v Abesiniji, da bi preprečile beg Arabcev iz Palestine v Transjordanijo.

Več milijonov dolarjev letnih dohodkov je imela izsiljevalska tolpa v Newyorku, ki jo je te dni prišla policija. Tolpa je štela 76 članov.

Samc se je ubil podpredsednik vlade v sovjetski Ukrajinski republiki Suhomlinov, kjer so ga nameravali postaviti pred sodišče, češ da je podpiral ukrajinsko narodnostno gibanje.

Italija, Francija, Nemčija in Anglija so odložene izvesti svoj nevrmešvalni načrt glede Španije, brez ozira na to, kaj bo storila Sovjetska Rusija, piše londonski »Times«.

Italijanski ministrski svet je na seji pod predsedstvom Mussolinija včeraj sklepal o novih javnih delih.

Jugoslovansko gospodarsko odposlanstvo, ki potuje po Nemčiji, si je včeraj ogledalo Siemensove električne tovarne.

Pol milijona ljudi je gledalo včeraj slovite angleške konjske dirke v Epsomu. Med gosti sta bila tudi angleški kralj in kraljica.

Redni letalski promet med Italijo in Anglijo se je začel včeraj. Prvo italijansko letalo, ki je priletelo na londonsko letališče, so sprejeli zelo slovesno.

Načelniku romunskega generalnega štaba Jonescu je predsednik poljske republike Moscicki včeraj priredil kosilo, katerega so se udeležili tudi vsi višji zastopniki poljske vojske.

Okrog 2000 ljudi so prijeli zadnje čim na Danaju, češ da so kršili prepise o izvozu denarja.

Ameriški predsednik Roosevelt se bo julija odpeljal v Kalifornijo in s svojo jahto pregledal vse mornariške ter letalske naprave ob ameriški tihomorski obali.

Pri volitvah v maloazijskem okrožju Aleksandretti bo najbrž prišlo do hudih dogodkov, ker Turki zahtevajo, naj Francija prizna to področje kot predel, v katerem imajo oni svoje koristi, če ne, bodo turške čete vkorakale v Aleksandretto. Med volilno agitacijo je prišlo že včeraj do hudih neredov. Volilni komisar v tem okrožju je med drugimi tudi ljubljanski vseučiliški profesor dr. Tomšič.

Vprašanje o uvedbi splošne vojaške obveznosti namerava načeti v poslanski zbornici angleška vlada. Predlagala bo namreč, naj oblasti že v mirnem času določijo za vsakega moškega in ženskega državljana, kakšno bo njegovo delo in služba v morebitni vojni.

Japonske oblasti so zaplenile neko sovjetsko ladjo, ki je naselila v japonskih obalnih vodah. Ladja je bila brez pravih listin, zato so posadko zaprli zaradi vohunstva.

Stavka na angleškem sladkornem otoku Jamaici postaja vse hušja in so stavkajoči začeli pleniti trgovine po mestih. Anglija je na otoku poslala nova vojaška ojačenja.

Zastopniki angleške delavske stranke so se včeraj pripeljali v Prago na slovesnosti ob 60 letnici česke socialne demokratske stranke.

Hitlerjev namestnik za Avstrijo Birekel in berlinski notranji minister dr. Frick sta včeraj izvedla novo upravo razdelitve Avstrije. Avstrija bo namesto sedanjih devet dežel štela sedem narodno-socialističnih okrožij (Gau).

Grško-turško dopolnilno politično in trgovsko pogodbo je včeraj soglasno sprejela turška poslanska zbornica.

19. mednarodno umetnostno razstavo »Biennale« so odprli včeraj v Benetkah. Razstavljenih je 800 italijanskih in 220 tujih umetnin. Med jugoslovanskimi umetniki razstavlja tudi slovenski mojster Matija Jama.

Italijansko-angleški medparlamentarni odbor je včeraj v Londonu priredil slovesno kosilo na čast italijanskemu poslanku Grandiju. Kosila se je udeležil tudi angleški obrambni minister Thomas Inskip.

Novih devet milijonov funtov šterlingov za gradnjo vodnih letal zahteva angleška vlada od poslanske zbornice.

Rezervni proračun za javna dela v primeru kake mednarodne krize je sprejela švedska poslanska zbornica, ki hoče državo s tem zavarovati pred presenečenji. Proračun znaša okrog milijardo dinarjev.

Načelnik srednjeevropskega oddelka v angleškem zunanjem ministruv, Strang, se je včeraj vrnil s svojega obiska v Pragi, Berlinu in Parizu. Angleški listi pišejo o njegovi vrnitvi, da je ta njegova pot bila zelo koristna.

Veliki italijanski čezmorski parnik »Conte Rosso« je na poti iz Indije v Sanghaj, zadel pri otokih Fisherman v megli na čer, vendar poškodbe niso tako hude, da bi ne bil mogel nadaljevati poti do Sanghaja.

Francija in Anglija nameravata pri španski nacionalistični vladi vložiti ugovor proti bombardiranju nezavarovanih mest. Za to si prizadevata zlasti francoska vlada.

V Prago je despel z budimpeštanskega evharističnega kongresa tudi apostolski vikar za Kitajsko, nankinški škof Yu-Pin.

O nemškem gospodarstvu je govoril v Weimaru minister Funk in primerjal hitlerjevsko gospodarska načela z načeli svobodne trgovine. Dejal je, da se narod tudi z gospodarskih ozirov ne sme nikdar odreči svoji svobodi in časti. Samozavestno je zatrdil tudi, da je nemško gospodarstvo danes najtrdnjše na svetu.

Mednarodno obrtno razstavo v Berlinu je obiskal tudi madžarski trgovinski minister Bornemisza, ki bo pri tej priliki imel z nemškimi krogi važne razgovore glede odplačevanja bviš avstrijskih dolgov Madžarski.

Italijansko cesarstvo in zasedbo Abesinije je pravno priznala včeraj tudi Bolgarija, ko je svojemu poslaniku dala naslov poslanika pri italijanskemu kralju in abesinskemu cesarju.

Člani francoskega letalskega zastopstva, ki so si ogledovali angleške letalske naprave so se sinoči vrnili iz Londona v Pariz.

Ob zaroki perzijskega prestolonaslednika s sestro egipčanskega kralja Faruka so bile v Teheranu velike svečanosti, ki se jih je udeleževalo v ogromnih množicah tudi perzijsko ljudstvo.

Bodimo trezni!

Ce bi protialkoholno gibanje izvedli v smislu popolne abstinence, nastane vprašanje, kaj bo z onimi kraji, katerih glavni ali celo edini vir dohodkov je ravno vinogradništvo. O tem zanimivem in važnem vprašanju je sinoči govoril banovinski svetnik in referent za vinogradništvo, g. Vl. Kuret.

Govoriti o važnosti vinogradništva in treznostnega dela hkratu, je kočljiva zadeva. Prvo zahteva reden konzum, drugo ga odklanja. Brez dvoma je treznost za ljudstvo zelo važna v vseh ozirih. Netreznost oziroma pijančevanje je vzrok demoralizacije in degeneracije naroda. Popolna treznost pa bi zahtevala popolno opustitev vinogradov, ki je važen činitelj našega gospodarstva. Pa tudi s socialnega vidika je važna, saj imamo 10 okrajev, v katerih je vinogradništvo najvažnejša kmetijska panoga. V teh krajih se preživlja od vinogradništva nad 300.000 ljudi, kar je več kot petina našega ljudstva. S tem bi zasekali veliko rano v naše gospodarstvo in ljudje bi se še bolj izseljevali. Pa tudi s strokovnega vidika je izredno važna vinogradništva zelo težka. Mnogo vinogradov v Sloveniji je v taki legi in zemlji, ki ni sposobna za druge rastlinske kulture, nekatere lege pa celo za pogozditev ne. Od sedanjih vinogradov bi bilo morda 25 odst. sposobnih za druge rastlinske kulture, kjer bi se moglo nasaditi breskev, marelic, manj jablan in hrušek. Vendar bi taki sadovnjaki ne dali večjih dohodkov zaradi predragega prevoza in nestalne rodovitnosti. Pogozdovanje bi zahtevalo preveč stroškov, če bi jih pa spremenili v pašnike, bi prinašali minimalno korist.

V veliko korist pa bi opustili vse nasade šmarnic in samorodnic sploh. Ugotovljeno je, da vino samorodnic pospešuje degeneracijo in večja zločinostvenost. Kemiki menijo, da je v vinu samorodnic najbrž več amilnega alkohola (ne metilne-

ga, kakor se splošno misli), ki je trikrat bolj opojen kakor etilni (vinski).

V boljših vinogradih je samorodnica izginila, širi pa se v ravnini. Tu b se jo moralo s strogim zakonom postopno iztrebiti in tako preprečiti proizvodnjo slabega vina.

Namesto vina bi lahko delno proizvajali brezalkoholni sok iz grozdja in gojili namizno grozdje. Umetne alkoholne pijače raznih imen so malo ali nič vredne, brez beljakovin in vitaminov. Nekateri večji posestniki so začeli izdelovati stelizirani grozdni sok in so ga dobro prodali. Bil pa je presladek. Dober sok bi bil iz muškateca. Drug način steliziranja soka je kuhanje ali zgoščevanje ali koncentriranje. Toda na žalost, naš človek ne bi mogel proizvajati teh sokov, ker nima denarja za razne aparate. Ustanoviti bi se morala posebna industrija in dobiti odjemalce. Naš trg je glede namiznega grozdja slab. Prevladuje šmarnica in izabela. Namiznega grozdja, ki vsebuje mnogo rednih snovi, bi se več prodalo z organizirano prodajo. Če bi vinogradniki videli, da se namizno grozdje lahko proda, bi se začeli bolj baviti z vzgojo namiznih sort in s tem bi se produkcija vina precej zmanjševala.

Drugo, kar se pri nas popije ali še več kot vina je žganje, ki se prideluje iz raznih sadežev. Konzum vina v Jugoslaviji je napram konzumu v drugih vinorodnih krajih manjši. In vendar je odstotek pijancev drugod manjši. To pa zato, ker so ljudje zmerni, pri nas pa ekstremni. Eni pijejo nič ali malo, drugi preveč. Torej je nezmernost, ki nam grozi. V vprašanju treznostne propagande bi se pri nas doseglo ogromno, če bi dosegli delno treznost, to je zmerno pitje, a popolnoma zatrli veliko pitje žganja, šmarničnega vina in pretirano pitje vina. S tem bi veliko pripomogli k iztrenjenju naroda, ne da bi škodovali vinogradništvu.

Praktični učiteljski izpiti v šolskem letu 1938/39

Vsi učiteljski pripravniki, ki nameravajo v šolskem letu 1938-39 delati praktični učiteljski izpit, se opozarjajo na naslednje določbe pravil o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita.

1. Praktični učiteljski izpiti se smejo opravljati samo v dobi od 1. oktobra do 15. maja.

2. Za izpit se je treba javiti tri mesece pred terminom. (Odkol ministrstva prosvete S. n. 40697, z dne 29. okt. 1937.)

3. Praktični učiteljski izpit se ne more ponavljati, dokler ni preteklo polnih šest mesecev.

Iz tega sledi, da bodo v teku šolskega leta 1938-39 mogli eventualno ponavljati praktični učiteljski izpit samo tisti kandidati, ki ga bodo prvičkrat (ali drugičkrat) delali v mesecu oktobru 1938. Zato odreja državna komisija za opravljanje praktičnega učiteljskega izpita začasno naslednje:

1. Prva skupina kandidatov bo pričela z izpiti dne 6. oktobra 1938. V tej skupini bo prišlo na vrsto vseh onih 30 kandidatov (kandidatki), ki so se bili prijavili za izpit v poslednjem majschem terminu 1938, a jim izpita ni bilo mogoče delati na osnovi odloka min. prosvete IV. 5987, z dne 20. aprila 1938. Tem kandidatom ni treba ponovno vlagati prošnje za pristupitev k izpitu.

2. Druga skupina izpizov se bo pričela 20. oktobra 1938. V to skupino bodo sprejeti v prvi vrsti taki kandidati, ki so v četrem ali petem letu pripravniške službe.

3. Pričakuje se, da bo kandidatov za izpit toliko, da se bodo izpiti vršili vsak mesec od okto-

bra 1938 do prve polovice maja 1939. Da bo mogoče razdeliti kandidate na vse mesece, naj se vsi, ki nameravajo delati izpit v teku šolskega leta 1938-39, po dopisnici prijavijo drž. komisiji za opravljanje praktičnega učiteljskega izpita v Ljubljani (drž. učiteljske) do 30. junija 1938 in naj pri tem označijo mesec, v katerem želijo priti k izpitu. Tri mesece pred pričetkom izpita pa mora vsakdo po uradni poti vložiti prošnjo za pristupitev k izpitu in priložiti potrebne priloge: a) diplomu o učiteljskem diplomskem izpitu v originalu; b) državljansko izkaznico v originalu; c) kratek življenjepis, kolkovan s kolkom 4 din. Izjavo o zdravstvenem stanju bodo podpisali kandidati neposredno pred izpitom. Prošnjo je treba kolkovati z drž. kolkom za 20 din. Če kdo dela izpit prvičkrat, če pa kdo izpit ponavlja, je treba prošnjo kolkovati s kolkom za 50 din. Poslednji rok za vlaganje prošnje je 31. januar 1939 in se po tem roku prijave ne bodo sprejemale.

4. K izpitu bodo pripuščeni vsi kandidati, ki jim bo do 31. marca 1939 poteklo 20 mesecev pripravniške službe. Taki kandidati, ki jim bo 20 mesecev pripravniške službe poteklo šele po 31. januarju, naj se z dopisnico prijavijo za izpit takoj, oz. do 30. junija, prošnjo s prilogami pa naj vložijo po uradni poti z dnem, ko jim bo poteklo 20 mesecev pripravniške službe.

Drž. komisija za opravljanje praktičnih učiteljskih izpizov v Ljubljani.

Birma v Mariboru

Maribor, 1. junija.

Na binkoštno nedeljo in ponedeljek bo v mariborski stolnici birma. Na binkoštno nedeljo bo ob 8 po slovesnem vohu prevzvišenega knezoškofa najprej pridiga, nato slovesna pontifikalna sv. maša. Po končani službi boži se začne okrog 9.30 birmovanje birmancev iz treh mariborskih župnij. Birmanci z botri naj se v ta namen postavijo pred birmovanje v vrsto ob klopih presbiterija, potem pa dalje od stenah obeh kapel in stranskih ladij, in sicer dečki na listni ali moški strani, deklice pa na evangelijski ali ženski strani.

Zaradi povodnji ustavljen obrat papirnice v Ceršaku

Tovarna ima okrog pol milijona škode

Maribor, 1. junija.

V Ceršaku tik avstrijske meje se nahaja največja tovarna lepenke v državi, ki zaposluje okrog 120 delavcev. Od zadnje velike povodnji Mure obrat te tovarne stoji ter bo ustavljen še precej časa. Povodenj je povzročila tovarni ogromno škodo. Narasla Mura je porušila nasip, ki ločil glavno strugo reke od odvodnega kanala, ki odvajava vodo izpod turbin. Nasip je porušen v daljavo kakih 100 m, struga kanala pa je voda zasula

Po sredini cerkve (med klopi) se ne bo birmovalo. Ko bo prva vrsta birmana, se bo dalo znamenje z velikim zvonom. Vsi, ki so dotlej bili že birmani, se zberejo tedaj zopet v cerkvi, da se opravijo zanje sklepne molitve in prejmejo rimski blagoslov. Okoli 11 se začne birmovanje znova. Ob koncu se bo zopet dalo znamenje z velikim zvonom za sklepne molitve in blagoslov. Med pontifikalno sv. mašo in med birmovanjem bodo pri oltarju sv. Križa tihe sv. maše ob 8.30, ob 9, 10 in ob 11. — Na binkoštno ponedeljek bo birmovanje birmancev, ki pridejo v Maribor k sv. birmi od drugod. Ob 9.30 bo ta dan najprej slovesno opravilo, po končani maši se pa začne birmovanje po gori navedenem redu.

s peskom in gruščem. Zaradi tega sedaj turbine nimajo potrebnega odтока in tako mora stati več obrat. Poleg tega je povodenj odnesla tudi most, ki je bil izpeljan po vrhu jezera, ki zapira mursko strugo. Delo v tovarni bo počivalo, dokler nasip ne bo znova zgrajen ter struga odvodnega kanala očiščena. Delavci, ki so bili zaposleni v tovarni, so dobili sedaj večinoma delo pri čiščenju struge. Tovarna trpi zaradi tega okrog pol milijona dinarjev škode.

Raznoterosti iz ljubljanske kronike

Ljubljana, 2. junija.

Mirni in skromni kronist ljubljanskih dnevnih dogodkov zapisuje vse mogoče zgodbe, pustolovščine, lepa dela poštenih meščanov, in rad navadno pogleda v ljubljanski kriminal, ki je prav pisan.

Kralja Petra park urejen

S pristrano radostjo zapiše kronist, da je bil v terek kralja Petra park pred justično palačo lepo na novo urejen na čast mestni vrtnarji in v slavo mestne občine. Delavci vrtnarije so pod spretnim vodstvom g. Sitarja dobrih 8 tednov premetavali v tem parku, ki je bil pred približno 25 leti urejen po stari šabloni, zemljo, rezali ruše, jih drugod skladali in napravljali nova pota. Park je sedaj urejen. Kaže povsod enotnejšo, skladnejšo in slikovitejšo obliko. Mestna vrtnarija je letos napravila še več olepševalnih del, tako na Gradu in na Špiču. Kako je krasen pogled na urejeno Spico ob Ljubljani in Gruberjevem prekopu!

Zarubljen pes

Prav žalostno-komična je zgodba o zarubljenem psu. Priletna in zajetna gospa Roza je samotarka in ima včasih čudne kaprice, da nikakor neče dati izpod palca kovačev. Je tudi trmasta. Stanuje zunaj mesta v prijazni vili. Kje, to naj ljubljanski firbec ne izve. Neki upnik je bil prisiljen proti gospej Rozi iztožiti malenkost 200 din. Gospa Roza se ni brigala za to, da po pravomočnosti sodbe, ko ni plačala, lahko sledi rubež. Upnik je res takoj zahteval rubež, in sicer lepega psa-ovčjaka Muki-ja. Trije gospej so te dni prišli h gospej Rozi in se ji uradno resno predstavili: sodni izvršilni organ, zahtevajoči upnik in pomočnik ljubljanskega konjača, ki je nosil skrivaj bakreni laso. Ko so ji naznanili namen svojega obiska, ji povedali, da bodo zarubili lepega psa in ga izročili v prebrano konjaču, je gospa Roza omedlela. Začela je jokati: »Moj ubogi Muki! Kaj bo s teboj? Ne, ne, nikakor nel Pri meni ostane!« Upnik se je omehal, ko je prejel več kovačev na račun, in pustil zarubljenega psa še pri gospej Rozi. Pač ni mogla plačati celotne terjatve, ker tudi gospa Roza občuti proti koncu meseca lakoto v denarnici.

Cerkničanka v sodnih zaporih

Posestnikova žena, 28 letna Marica U. iz Cerknice je vesela in nekoliko pustolovsko-podjetne narave. Med »naprednim« cerkniškimi krogi je imela zaradi svojega temperamenta, naprednega

sedaj so izbirali za vaje vedno poslopja, ki so stala bolj na samem, ob prostranih trgih, kjer so se motorke lahko razvile. Nastopilo je pet motorč z Magyrusovo lesto ter 39 gasilcev. Po vaji je bil na Slomskovem trgu apel, nato pa so se gasilci zopet vrnili v gasilski dom. Izkazala se je ob tej priliki tudi policija, ki je znala naglo zapreti ulice za ves promet ter tako napraviti gasilskim motorčkam prosto pot.

Begunje na Gorenjskem vabilo

Begunje, 2. junija.

V našo lepo Gorenjsko so začeli prihajati iz vseh krajev, domačih in tujih, številni gosti, ki si žele privoščiti nekoliko oddiha. Tako niso ostale brez visokih gostov tudi naše Begunje. 1. junija je prišel k nam odlični gost iz Belgrada na počitnice in bo ostal tu čez binkoštno praznike. Kot vsakoletnega gosta poznamo v Begunjah tudi nemškega poslanika na našem dvoru g. Viktorija von Heerena. Letos pride menda prav kmalu s svojo družino. Najel si je že Dermanški grad v Dvorski vasi pri Begunjah. Lastnik tega gradu je baron Leon Bailou. Na Begunjsčici pa ima v najemu krasen lovski revir gospodarskega odbora »Planica« iz Begunj.

Zdi se, da bo letošnja tujsko prometna sezona zelo živahna. Tujskoprometno društvo je izdalo nov prospekt Begunj in Poljč, ki ga je razposlalo po vsej Jugoslaviji z namenom, da opozori tujece na izredno ugodnost počitniškega bivanja pri nas. Vse tako kaže, da nam bo letos tudi vreme precej nakljeno.

Vlom v Poljčah

Begunje, 2. junija

V noči od 31. maja na 1. junij je bilo vlomljeno v pisarno banovinske kmetijske šole v Poljčah. Tatu, ki je odnesel znesek 300 din in nekaj kolkov ter pisarno spravil v nered, so morale biti razmere dobro znane. Vse ključavnice in predale je odprl s ponarejenimi ključi. V zadnjem času je bilo izvršenih v okolici Begunj že več vlomov, ki so pa ostali vsi nepojasnjeni. Upamo, da se bo to kmalu sam vjel in dobil zaslužen kazen.

Se en vlomilec se je „amnestiral“

Maribor, 1. junija.

Mariborska kaznilnica ima s vojmi »gogojenci« zadnje dni res smolo. Poročali smo že o begu drznega vlomilca Babiča, ki bi moral odsediti 4 leta robije zaradi številnih vlomov, pa se je kar sam v ponedeljek »amnestiral«. Pobegnil je z Meljskega hriba, kjer je bil zaposlen pri slikanju hiše, ki je last Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev. Včeraj pa se je »amnestiral« na istem mestu in na povsem isti način še drug kaznjenec, tudi sloviti vlomilec, Franc Crepinko iz Spodnje Poljske. Tudi Crepinko bi še moral odsediti veliko let robije, kar pa mu očitno ni ugajalo. Porabil je prvo ugodno priliko ter pobegnil. Crepinko je znan vlomilec, ki se je specializiral zlasti za vlome v trgovine. Bil je že velikokrat predkaznovan, vendar ga je ta poboljšala. Oba »vlomilca« se bosta sedaj gotovo kmalu javila s kakimi novimi podvigi, ki bodo povzročili varnostnim oblastvom lahko še veliko preglavic.

Obvestila

Začasna omejitev poslovanja z denarjem in paketi na ljubljanski glavni pošti. Zaradi nujne prezidave blagajniških prostorov na pošti Ljubljana 1 bo tam od torika, 7. t. m. prilljčno dva do tri mesece ukinjeno sprejemanje paketov. Na tem mestu bo poslovala blagajna, ki pa v dopoldanskih urah ne bo sprejemala vplačil v poštno-hranilniškem in čekovnem prometu, temveč le polpoldne. Občinstvo naj se v času te omejitve poslužuje po možnosti drugih, filialnih pošt, v poštno-hranilniškem prometu pa predvsem Podružnice poštne hranilnice na Aleksandrovih cesti 18. Direkcija pošte, telegrafa in telefonov Ljubljani.

Reklamacije vabil k otvoritvi XVIII Ljubljanskega velesejma, ki bo letos od 4. do 13. junija, izvolite nasloviti na velesejsko pisarno. Vabila so že razposlana, vendar pa je pri obilici dela mogoče, da vabilo po pomoti morda komu ni bilo dostavljeno.

Gosposka ulica v „plamenih“

Mariborski gasilci so pokazali, da so kos najtežjih nalogam

Maribor, 1. junija.

Nocoj okoli pol 8, ko je bila mariborska promenada v Gosposki, Slovenski in na Aleksandrovih najbolj živahna, je ljudi naenkrat preplasil plat zvona, ki je bil na stolpu stolnice, takoj nato so zadonele rezke trobente gasilcev in že so pridrevale motorke v najhujši brzini po mestnih ulicah ter so zavijale v Gosposko. Mnogiže so zdrvele proti tej ulici, misleč, da je res nastal sredi mesta požar, bila pa je v resnici samo velika polletna vaja mariborskih gasilcev, ki so jo pripravili popolnoma na tiho ter z njo iznenadili mesto. Za vajo so si izbrali najbolj kočljivo in najtežnjo točko v mestu — srednji del Gosposke, del Jurčičeve ulice in Ulice 10. oktobra. Dohod v te ulice je bil zelo težaven, ker je Glavni trg za večji promet zaprt zaradi velikih preureditev, ki se sedaj izvajajo. Kljub tem oviram pa so rešili gasilci svojo težko nalogo naravnost vzorno. Ni še

minilo 7 minut od alarma v gasilskem domu, pa so bile že prve motorke v Gosposki ulici in iz devet cevi so bruhnil curki vode ter se vsuli na sgorošče objekte — poslopje Prve hrvatske štedionice in Henčovo hišo v Gosposki ulici ter na Tavčarjevo hišo v Jurčičevi ulici. V nekaj minutah so se razporedile še druge motorke in vsa Gosposka je bila naenkrat zavita v mogočne vodene stebre, ki so bruhali na tisoče litrov vode. V Jurčičevi ulici se je vzpela visoko nad vsa poslopja Magyrusova lesta ter je »branicla« kavarno Central pred ognjem. Vaja se je vršila pod vodstvom poveljnika gasilske čete Krambergerja in v prisotnosti predsednika Pogačnika. Sodelovalo je tudi reševalno moštvo z avtomobilom in svojim zdravnikom dr. Bedjanjem. Mariborska gasilska četa je pokazala, da je kos tudi najbolj kočljivim situacijam. Bil je to prvi slučaj, da je priredila svojo veliko vajo na tako težavnem terenu. Do-

njave ameriških bankovcev.

Uradni menjalec mi je dejal: »Če pokažeš ta izkaz, boš lahko kupoval življenjske potrebščine v Torgsinu.«

V Torgsinu mi mogoče kupovati drugače, kakor z zlatom ali s tujim denarjem.

Ko sem čez tri tedne stopil v Torgsin s tem potrdilom v roki, so mi povedali, da je potrdilo neveljavno, ker so med tem spremenili določila. Moral sem torej vse potrebščine kupovati na navadnem trgu, kjer sem ugotovil, da moji rublji niso vredni več kakor vsak cent. Nakratko, teh sto dolarjev se mi je razblinilo v nič.

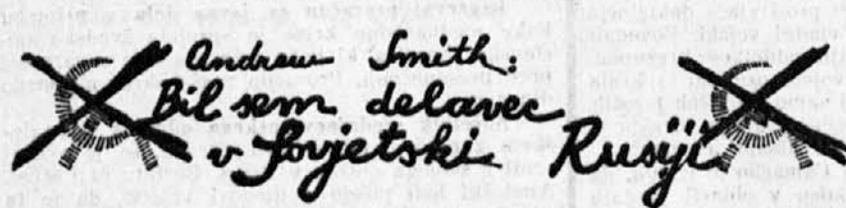
Vlak za v Leningrad je dospel okoli poldne. Potovali smo v kotu nekakega zaboja na kolesih. Med potjo smo se pogosto ustavljali in na vsaki postaji so stopale na vlak gruče kmetov, moških, žensk, otrok s preplašenimi očmi in oblečeni v cape.

Govorili smo z njimi. Ko so zvedeli, da smo strokovnjaki, ki smo prišli v Sovjetsko Rusijo za delom, so nam dejali:

»Morda se vam bo bolje godilo kakor nam, toda prav kmalu si boste na jasnem, kako živimo mi in kakšni so pogoji za življenje v naši nesrečni državi!«

Nekateri izmed njih so nosili težke zavoje umazanih črnj, drugi stare, zarjavele in zmlinčene vrče za mleko. Pripovedovali so nam, da so vsi delavci na kolhozih, skupnih kmetijskih gospodarstvih. V culah so skrivali krompir in druge gomilje, ki so ga vladni uradnikom v brk nabrali tu in tam ter ga nosili v Leningrad, da ga zamenjajo za kruh.

Govorili so nam:

Vsi smo bili zelo lačni, toda čakali smo, da pridemo preč čez mejo. Topot nas ni v Beloostrov čakalo nobeno uradno odposlanstvo. Ni bilo nič godbe, nič govornikov. Nismo videli drugega, kakor uboge sestradane kmetiče utrujenih in izčrpanih obrazov, ki so nas srečevali in nam metali neprijazne poglede.

Obregali smo se vanje z vzklikom: »Zivela Sovjetska Rusija! Zivela rdeča vojska!«

Toda ljudje so šli mimo nas, ne da bi nam kaj odgovorili.

Blizu postaje so se gnetle gruče žensk in otrok v cunjah. Slišali smo jih, kako so mrmrali:

»Spet tuji! Ti ne bodo krepavali od gladu kakor mi!«

Naglo smo šli iskati »stolovajoc« (restavracijo).

Pri vohodu nas je sprejel zaduščen in zoprni smrad. Mize so bile prazne, njihov les brez barve, umazan, posejan tu in tam z ostanki gnilih rib. Strešnice so imele predpasnike, ki so nekoč morali nedvomno biti beli, zdaj pa so bili prepreženi z mastnimi madeži in črnimi lisami in zatrdno niso že mesece in mesece videli vode.

Nekateri izmed nas so se pri pogledu na vse to obzadajali, da bi sploh kaj naročili, nato pa so se le ojunčili in zahtevali jedilnik. Do-

bili so odgovor, da ni na razpolago drugega kakor »ribnoj sup«, ribja juha po 49 kopejk.

Ko je bila juha na mizi, smo se spogledali, ali, da povem boljše, vse oči so se uprle vame. Vonja, ki je prihajal iz te strašne brozge, ni bilo mogoče določiti. Zdelo se je, da so v juhi skuhalih ribe, ne da bi jim bili vzeli drob iz trebuha. Oči in glave so plavale tu pa tam po površju.

Juha je imela natanko tako barvo kakor pomije. Kar pa zadeva sovčije, se je odlikovalo po tem, da ga sploh ni bilo.

Ker je strežnica uganila, da smo tuji, nam je po milosti naklonila vsakemu kosce grenkega, črnega kruha, ki je imel okus po prsti.

Tisti, ki so naročili juho, so jo zajeli za požirek, drugo pa pustili. Drugi pa so sploh opustili misel, da bi kaj naročili.

Priznam, da sem umiral od sramu. Žena se je obrnila k meni in mi rekla:

»Andrew, zakaj pa ne ješ? Saj si zdaj vendar v raju. Torej je treba jesti!«

Ko smo stopili iz restavracije, smo videli gruče moških in žensk v capah, kako so planili proti mizi, katero smo zapustili, in požrešno goitali ostanke ki so bili na njej.

Od tu in tam

Seja gospodarskega finančnega odbora ministrov je bila včeraj dopoldne v kabinetu finančnega ministrstva. Na njej so govorili o trenutno najvažnejših gospodarskih in finančnih zadevah. Seje, ki ji je predsedoval finančni minister dr. Dušan Letica, so se udeležili vsi člani tega odbora, kar jih je zdaj v Belgradu.

Višji državni strokovni izpiti davčnih uradnikov so bili včeraj dopoldne v davčnem oddelku finančnega ministrstva. Za ta izpit se je prijavilo 34 kandidatov. Predsednik izpitne komisije je bil načelnik davčnega oddelka v finančnem ministrstvu dr. Anton Slavovič.

12 italijanskih najmodernejših letal bo danes okoli poldneva priletelo na belgrajsko letališče. Od teh letal je deset lovskih. Do tega obiska italijanskih letal je prišlo zaradi velike mednarodne letalske razstave, ki je zdaj odprta v Belgradu. Italijanske letalce bodo na belgrajškem letališču svečano sprejeli predstavniki našega letalstva. Italijanska letala bodo sodelovala pri velikem letalskem dnevu, ki ga bodo priredili te dni v Belgradu.

Zakon o neljalni konkurenci ni dosti zaželen menda nikjer v Jugoslaviji, tako tudi ne na področju novosadske Trgovske zbornice. Ta zakon je bil izdan leta 1930. Ker ni dal zadovoljivih uspehov, je novosadska Trgovska zbornica začela razpravljati o predlogu za spremembo tega zakona. Novi zakon o neljalni konkurenci naj bi bil prirojen po vzoru češkoslovaškega in nemškega tovrstnega zakona. Ustanovili naj bi se pri vseh gospodarskih zbornicah in večjih gospodarskih družbah posebni odbori, v katere naj bi prišli zastopniki gospodarskih krogov. Naloga tega odbora bi bila, reševati spore v primerih neljalne konkurence. Postopek bi bil obvezen, predlogi omenjenega odbora pa bi v primeru neuspele poravnave spora služili tudi rednim sodiščem kot strokovno mnenje. Stranke bi se lahko obračale po redni poti na sodišče. Pravijo, da bi bila na ta način izpolnjena velika vrzel v našem dosedanem zakonu o neljalni konkurenci.

Glede na izkušnje pri izvozu pšenice v prejšnjih letih, je uprava PRIZAD-a sklenila, da ne bo v novi kampanji prevzemala druge pšenice, kakor samo pšenico letošnje žetve. To je uprava sklenila zaradi dobrega slovesa izvozu namenjene jugoslovanske pšenice in ker je pričakovati, da se bo izvoz v novi kampanji sprico splošnega stanja na pšeničnem trgu moral boriti z velikimi težkočami. (Iz PRIZAD-a)

V gradbenem ministrstvu bosta tile licitaciji: 17. junija t. l. tretja ponudna licitacija za nabavo in postavitev kamnitih stebrov za navodbo smeri cest. Proračunski znesek je 294.636 din. 22. junija t. l. bo prva ponudna licitacija za kanalizacijo in vodovod v novem splotju veterinarskega zavoda v Zemunu. Proračunski znesek je 216.910.68 din.

30 profesorjev, asistentov in študentov romunske kmetijske akademije iz Cluja je pripelo danes dopoldne na znanstveno ekskurzijo po naši državi. Gostje si bodo ogledali Vršac, Smederevo, Belgrad, Avalo, Topolo, Oplenac, Arandjelovac, Novi Sad, državno posestvo Karadordjevo, Ilok, Sarajevo, Ilidže, Mostar, Dubrovnik, Split, Sušak, Zagreb in Vinkovce. V Slovenijo jih toče na bo.

Eno najpomembnejših kulturnih ustanov so izgubili Zagrebčani. To je Meštrovičeva galerija. Za to ustanovo se lahko reče — tako pravijo Zagrebčani sami — da je zavzemala v zagrebškem kulturnem življenju najvidnejše mesto. Sami Zagrebčani pa na drugi strani tudi pravijo, da so to ustanovo izgubili prav po svoji krivdi, to se pravi, zaradi tega, ker so pokazali zanjo premalo zanimanja. Predvčeršnjim so to galerijo zaprli. Umetnine, ki so bile razstavljene v njej, bodo deloma prenesli v Meštrovičev dvorec v Meje pri Splitu.

O načinu upravljanja kmetijskih občin v primorski banovini so te dni govorili na sestanku delavnega odbora hrvatskih občin iz dalmatinske Hrvatske in iz onega dela Bosne in Hercegovine, ki teži k morju. Ta sestanek so zastopniki raznih občin imeli v Splitu. Tega vprašanja zadaj še niso rešili, upajo pa, da bo skupno tajništvo hrvatskih občin ustanovljeno že na prihodnjem sestanku.

640 potnikov se je v torek pripeljalo v Dubrovnik z italijansko ladjo »Vulcania«. Ladja je priplula iz Trsta in je namenjena v Jafo in nato v Neapel. Z njo se vozi veliko število ameriških duhovnikov, ki so se udeležili veličastnega evharističnega kongresa v Budimpešti. Med njimi je tudi kardinal Getty iz Filadelfije.

40.000 starokatolikov živi v Jugoslaviji, tako pravi poročilo z glavne skupščine sinoda starokatoliške cerkve, ki je bila pred nekaj dnevi v Zagrebu. Te skupščine so se udeležili dostojanstveniki starokatoliške cerkve iz Belgrada in raznih drugih mest. Na skupščini so posebno poudarili velik pomen sklepa vrhovnega sodišča v Sarajevu, po katerem je dobila tudi starokatoliška cerkev pravico sodne oblasti. Ugotovili so tudi, da se starokatoliška vera posebno v zadnjem času v Jugoslaviji precej razširja, zaradi česar je tudi število njenih pripadnikov naraslo že na 40.000.

Okrog 200 delavcev je zaposlenih pri uravnavanju struge reke Zrmanje. Denar za ta dela v gornjem toku te reke je bil določen po drž. proračunu za lansko proračunsko leto. V kratkem pa bodo začeli uravnavati strugo Zrmanje, tudi nižje proti izlivu, za kar je določil precejšen kredit letošnji državni proračun. Dela so opravljajo brez vsakršnih modernih priprav in zato precej počasi napredujejo. Na drugi strani pa je to dobro, ker bodo delavci več zaslužili. S temi deli se je precej omilila brezposelnost, ki je bila v teh krajih precejšnja.

Nenavaden boj z lačnim volkom je imela neka kmetica iz vasi Dubočani pri Bileci. V to vas se je zatekel prestrašen volk ter naredil med tamkajšnjo drobnico precej škode. Bal se ni niti priti v hišo nekega kmeta. Doma je bila tedaj samo kmetica, ki se je, nič čudnega, volka silno prestrašila. Hitro pa se je znašla v tem nevarnem položaju ter je začela metati na volka goreča polena z ognjišča. Tako se je kmetica precej časa z ognjem branila pred volkom. K sreči pa so kmalu prišli domov tudi možki, ki se jim je posrečilo volka živega zvezati. Odvedli so ga nato na sredo vasi in ga tam ustrelili, kakor da bi ga hoteli javno kaznovati.

Tretji kongres trgovcev iz vse države

Po velikih kongresih v Skoplju in Belgradu prireditelj združeno trgovstvo svoj III. veliki kongres v Ljubljani.

To bo v resnici pravi nacionalni kongres, tako po svojih udeležencih kakor tudi po svrhi, kateri bo služil. Kongresa se bodo udeležili trgovci iz prav vseh pokrajin Jugoslavije v eni skupni volji, da manifestirajo za pravice in potrebe svojega statusa, a da še bolj močno manifestirajo za gospodarski napredek Jugoslavije in za njeno gospodarsko osamosvojitve. Ta visoki cilj bo združil v dneh od 10. do 13. junija v Ljubljani vse trgovstvo Jugoslavije in ta skupna misel bo dala trgovskemu kongresu značaj prvovrstnega nacionalnega kongresa.

Kdor bo pogledal na udeležence kongresa, ta bo moral tudi pritrčiti, da je to nacionalni kongres, kakršnega si moremo le želeli. Srbi, Hrvati in Slovence bodo v lepi slogi nastopili za skupne cilje in brez ozira na vse verske, pokrajinske in druge razlike bodo nastopili v enotnem programu.

Samo konstruktiven element bo zbran na ljubljanskem kongresu, sami zidarji jugoslovanskega gospodarstva bodo združeni na tem kongresu. Samo ena želja bo vse navdajala, da se tudi v Jugoslaviji začne vendar enkrat delati pravilno in da se napravi konec vsem nezrelim eksperimentom in vsem napačnim metodam. Svobodno se morajo razviti vse sile naroda za konstruktivno delo, da bo Jugoslavija že enkrat zaživela polno življenje in napredovala, kakor bi z ozirom na marljivo svojo prebivalstva in bogastva svojih naravnih zakladov že davno morala.

Zlasti pa bo III. vsedrjavni kongres trgovstva poudaril zahtevo vseh naših gospodarskih ljudi, da

se ne sme več privilegirati tuji kapital na škodo domačega gospodarstva. Naval tujeja kapitala se mora ustaviti in tujemu kapitalu tudi pri nas določiti meja, kakor mu je določena v vseh drugih svobodnih državah. Ni in ne bo biti Jugoslavija kolonija, ki je na slepo izročena eksploataciji tega kapitala, temveč svobodna država, v kateri je kapital dobrodošel, toda le tedaj, če ne pozablja svoje dolžnosti do zemlje, ki mu daje vse njegov dobiček. To so glavne misli, na katerih sloni ljubljanski vsedrjavni trgovski kongres in zaradi katerega zasluži ime pravega nacionalnega kongresa. Zato pa tudi zasluži, da ga čopira vsa nacionalna javnost in da s simpatijo spremlja njegov boj za napredek našega nacionalnega gospodarstva.

Prireditelji kongresa so se potrudili, da bo kongres organiziran čim bolj in da bo nudil udeležencem kongresa mnogo zanimivega, zabavnega in tudi poučnega. Tako bo v kongresnih dneh v Ljubljani cela vrsta promenačnih in drugih koncertov, gledaliških, opernih in dramskih predstav, razstav in drugih prireditev, da bo v resnici pestro življenje za časa kongresa v Ljubljani. Zadnji dan kongresa, t. j. 13. junija, bo organizirana cela vrsta ekskurzij in izletov. Vseh ekskurzij je predvidenih 15, poleg tega 8 izletov v najlepše kraje Slovenije. Kongresni odbor je tudi izdelal poseben prospekt izletov, ki je izšel tudi v srbsčini in hrvaščini.

Pričakovati je, da se bo veliko število trgovcev udeležilo kongresa in da bo tudi po številu udeležencev prekašal III. vsedrjavni kongres trgovcev vse dosedanje kongrese v Jugoslaviji.

Dne 10.—13. junija bo v Ljubljani zbrana gospodarska Jugoslavija!

Begunci iz kranjske gmazije

Kranj, 1. junija.

Kranjska gimnazija je nekoč slovela po tem, da so od tam prihajali na ljubljansko univerzo najboljši dijaki, kajti ta gimnazija je bila tudi po svojih profesorjih gotovo med prvimi v Sloveniji. Tudi še do danes se ni mnogo spremenila v tem oziru. Na drugi strani pa je začela sloveti tudi na nečem drugem, kar gimnaziji sami gotovo ne krade ugleda, pač pa bolj mladini, ki je precej drugačna, kakršno pomnijo na kranjski gimnaziji iz prejšnjih časov. No, in po čem je zdaj že zaslovela kranjska gimnazija? Po dijaških »beguncih«.

Pred kakšnimi 14 dnevi sta dva dijaka iz četrtega razreda kranjske gimnazije, od katerih je prvi doma iz Podbrezja, drugi pa iz Kranja, sklenila, da se z begom izogneta nižjemu tečajnemu izpitu. Mahnila sta jo proti Dolenjski in sta prišla tudi že v Kočevje. Tu pa so ju tamkajšnje oblasti malo povprašale, kaj iščeta prav za prav v Kočevju. Ko so ju malo bolj trdo prijeli, sta povedala vse, kako je prišlo do tega, da sta se znašla v Kočevju. V Kočevju so obvestili starše, da so »begunca izsledili, ter ju poslali nazaj. Dijaka pa sta že kar rada spet odšla domov, saj sta bila že dobro prestrašana.

Prejšnji teden pa so j s kranjske gimnazije spet pohipali kar trije dijaki neznanokam. Bili so že starejši, iz sedmega in osmega razreda. Po letnih ocenah so slutili, da jim bo na koncu leta v šoli bolj trda predla. Sklenili so tudi trije raje pobegniti. Svojim staršem so povedali, da odhajajo v Bolgarijo. Zdi se, da do Bolgarije ne bodo prišli, ker je za takšno pot vendar treba vsaj nekaj cvenka vžepu. Čudno pa bi bilo, da jih ne na tej poti — če so res mahnilo tako daleč — prej ne ustavi. Verjetno je, da se zdaj mudijo kje na Stajerskem.

Vsa kranjska javnost se zanima za te nadebudne mladeniče ter čaka, kdaj in kjih kdo izslediti. Starejši ljudje pa mejejo z glavami, češ: »kakšna je danes mladina«. In imajo prav, saj so ti »begunci pred izpiti« res nekaj nenavadnega. Za Kranj pa še prav posebno.

Kdo bo šestnašti državni prvak

Po treh tednih počitka bo v nedeljo vseh 10 ligaških klubov odigralo finale državnega nogometnega prvenstva. Morda vseh 16 let, odkar se v Jugoslaviji igra za državno nogometno prvenstvo ni bil finale tako dramatičen kot bo v nedeljo. Državno nogometno prvenstvo poznamo pri nas šele od leta 1923. in od tedaj pa do danes smo imeli tele nogometne prvake: Gradjanski, Zagreb (1923), Jugoslavija, Belgrad (1924, 1925), Gradjanski (1926), Hajduk, Split (1927), Gradjanski (1928), Hajduk (1929), Concordia, Zagreb (1930), BSK, Belgrad (1931), Concordia (1932), BSK (1933), leta 1934. prvenstvo ni bilo dokončano, BSK (1935 in 1936), lani pa Gradjanski. Za leto 1938 imamo pa kar aspirante BSK, Hašk in Gradjanski.

Nedeljski ligaški spored: Ljubljana : BSK v Ljubljani; Hašk : Jedinstvo v Zagrebu; Slavija : Concordia v Sarajevu, Bask : Gradjanski v Belgradu; Jugoslavija : Hajduk.

Brez dvoma bo senzacija nedeljskega sporeda ljubljanska tekma med našim edinim slovenskim reprezentantom in pa BSKom. Položaj Ljubljanec nam je znan. Če zmaga Ljubljana, ostane še nadalje med najboljšo deveterico klubov, če pa izgubi bo treba igrati še kvalifikacijske tekme. S svojo zmago pa bo Ljubljana napravila tudi veliko uslugo zagrebškemu nogometu, kajti po teoretičnem računu pade lahko BSK celo na tretje mesto in bi igrala lepe in donosne tekme za srednjeevropski nogometni pokal oba zagrebška kluba Hašk in Gradjanski. BSK je klub, ki je dosedaj v Ljubljani vedno zmagal in s to zavestjo pošilja BSK svoje moštvo, čigar postavbo smo že včeraj objavili, tudi v nedeljo v Ljubljano. BSK je rutinirano in bogato moštvo, ki je v Ljubljano prihajalo vedno z veliko superiornostjo samo pobirat točke. Letos stvar ne bo tako lahka. BSK v zadnji tekmi v Belgradu pred tremi tedni ni pokazal prav nič svoje nekdanje moči, toda zadnji čas se je po povsem tiho brez kake tekme pripravil na ljubljansko srečanje. Ljubljanska tla so bila že od nekdaj za vse klube vroča, zaradi večne pripombe, da znajo igrati Slovenci samo z elanom, požrtvovalnostjo in z silno voljo do zmage. Tem lastnostim pa se je letos pridružilo tudi precej tehničnega znanja in danes ne smatramo za prav nič nemogoče, da bi tudi BSK lahko enkrat v Ljubljani položil svoje orožje. Tekma bo težka, to je brez dvoma. Ljubljana lahko postavi proti temu dobremu in denarno zelo močno podprtemu klubu, nič drugega kot zavedno prav za prav čisto študenta enajstorika, ki bo zastopala prestiž slovenskega nogometu. To je borba z povsem različnim orožjem. Na eni strani čisto jasen prikrit profesionalizem, na drugi strani pa klub, ki se vedno bori s težavami za najnujnejše potrebe in za svoj obstanek. Naše športno občinstvo je do svojega ligaškega reprezentanta mačehovsko in

Mar bor in razstava "Cesta"

Društvo za ceste v Ljubljani opozarja vse tujskoprometne organizacije ter vse druge ustanove in gospodarska podjetja, ki so zainteresirana na povzdigi tujskega prometa in našega gospodarstva, na prvo razstavo »Cesta«, katere slavnostna otvoritev bo v soboto, 4. junija, na velesjemu. Društvo za ceste vabi vse zainteresirane na to slavnostno otvoritev ter bi naj številna udeležba ravno iz Maribora in njegovega zaledja dokazala, kako cenijo ravno severni del Slovenije prizadevanje tega društva za boljše cestne zveze Maribora z inozemstvom in z notranjostjo države. Vse informacije daje radevolje član društvene uprave, ravnatelj Putnika, g. Josip I. Loos, Maribor, Grad, tel. 21-29.

Nov vlak na progi Lendava-Čakovec

Prični od nedelje, dne 5. junija 1938 vozi na progi Dolnja Lendava—Čakovec nov vlak številka 8937, a z odhodom iz Dolnje Lendave ob 15 in s prihodom v Čakovec ob 16.05, kjer ima zvezo za Maribor, kamor prihajal ob 18.30, in za Ljubljano, kamor bo prihajal ob 22.01; zato pa izostane od nadaljnjega dneva na isti progi vlak št. 8937 z odhodom iz Dolnje Lendave ob 15.45 in s prihodom v Čakovec ob 16.58 minut.

Železničarska proslava

V petek, dne 3. junija t. l. točno ob 10.30 bo v kinu »Sloga« ob sodelovanju godbe in moškega zbora »Sloga« uradna proslava železničarskega praznika »Sv. Konstantina in carice Jelenke«. Istega dne popoldne prirede železničarji družabni izlet v Stično na Dolenjsko, kjer se vrši prosta zabava in si ob tej priliki eventualno ogledamo Stični samostan. Izletniki se odpeljejo iz Ljubljane s potniškim vlakom ob 12.03 in se vrnejo iz Stične s potniškim vlakom ob 19.28. Vabimo vse tovariše železničarje, da se v čim večjem številu udeležijo tako uradne proslave, kakor tudi družabnega izleta. Podružnica UJNZB Ljubljana II.

samo zabavlja, kadar fantje zaigrajo slabo. Tako bo težko rešiti slovenski nogomet! Nedeljska tekma bo prvovrsten športni dogodek in zato smo priprani, da ne bo ostal doma niti eden športnik, ter bo na igrišču tako s svojo vstopnico kot z podžiganjem pomagal našemu reprezentantu. Tekmo bo sodil na zahtevo Ljubljane italijanski sodnik.

Ostale ligaške tekme so manj važne. V Zagrebu lahko računamo z zmago Haška nad Jedinstvom, ki je tudi lani premagal Belgrajčane z 4:1. Tudi to tekmo bo sodil tuj sodnik in sicer na zahtevo Haška — Madžar. V Sarajevu bi normalno morala zmagati Slavija nad Concordio, seveda če ne bo kakšnega kompromisa. Lani je zmagala Slavija z 1:3. Tekmo bo sodil po sporazumu Živkovič. Rezultat med Hajdukom in Jugoslavijo (lani 2:2) ne more mnogo izpremeniti. Tekmo bo sodil Bažant. V tekmi Gradjanski : Bask (lani 9:2) je po zadnji tekmi Gradjanskega v Milanu favorit Gradjanski. Sodil bo Bilač.

Odhod naših teniških igralcev. Po tretjem kolu tekem za Davisov pokal so vsi naši teniški igralci, in sicer Punčec, Mitič, Pallada, Kukuljevič in državna prvakinja v tenisu Hela Kovčič, včeraj odpotovali v Pariz. Naši igralci bodo nastopili v mednarodnem turnirju za prvenstvo Francije, ki se začne danes in traja do 10. junija. Po pariškem turnirju bodo odpotovali na Wimbledonski turnir v Anglijo. Po tem turnirju se vrnejo Punčec in Mitič v Zagreb, Pallada in Kukuljevič pa bosta po vsej verjetnosti sodelovala na turnirju v Hamburgu in od tam odšla naravnost v Bruxelles, kjer bo od 22. do 24. julija evropski polfinale med Belgijo in Jugoslavijo. Teniški savez je zaenkrat francoskega trenerja Vissaulta odpustil, v prvem tednu v juliju, ko se bosta Punčec in Mitič vrnila, pa bo prevzel nadaljnji trening.

Prodaja večjih količin

pleskanih in zasteklenih oken, vrat z vsem okovjem in pleskanih, izloženih oken, traverz, parketov, strešne in zidne opeke, raznih peči — po zelo nizkih cenah. — Ogleda se na stavbi palače Bač'a v Ljubljani.

Gradbeno podjetje inž. Josip Dedek, Ljubljana, Zibertova ulica 7, I. nadstropje. — Telefon 22-37.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kra	Barometer- sko stanje	Temperatura		Relativna vlažnost v %	Uplativost (mm)	Vetar (smernik, jakost)	Padavine	
		naj- večja	naj- manjša				m/m	vrsta
Ljubljana	763.1	25.0	13.2	78	4	0	—	—
Maribor	763.1	26.0	11.0	70	0	SE ₄	—	—
Zagreb	766.1	26.0	8.0	90	0	0	—	—
Belgrad	766.8	25.0	7.0	70	0	E ₁	—	—
Sarajevo	768.0	27.0	4.0	80	5	0	—	—
Vis	766.2	22.0	15.0	50	0	0	—	—
Split	766.5	28.0	16.0	70	0	0	—	—
Kumbar	765.0	25.0	15.0	80	0	W ₁	—	—
Rab	765.0	23.0	18.0	50	0	ESE ₂	—	—
Dobrovnik	765.2	24.0	12.0	80	0	NE ₂	—	—

Vremenska napoved: spremenljiva oblačnost, toplo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj jutraj je bila iz noči do 7.05 gosta, nato pa do 8.10 redka megla. Ob 8.40 se je megla dvignila in je posijalo sonce. Do 11.10 je bilo jasno, nakar so se pojavile plasti lahkih oblakov, ki so ostale do večera. Ob 20 se je zopet zjasnilo.

Koledar

Danes, četrtek, 2. junija: Evgenij.
Petek, 3. junija: Klotilda, kr.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Maribor trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec, Rimska c. 31.

Obvestila

Slovenske narodne pesmi bo pel naš Akademski pevski zbor v unionski dvorani v petek, dne 10. t. m. ob 20. Topot se bo nudila vsem udeležencem vsedravnega trgovskega kongresa in obiskovalcem velesesma izredna ter lepa prilika, da slišijo naš odlični zbor, ki je s svojim dolgoletnim delom dosegel tako visok umetniški nivo in katerega veličastni koncerti zadnjih deset let so nam v prijetnem spominu. Ne zamudite tega koncerta, ki vam bo prinesel pesmi iz vseh predelov naše domovine. Saj je Akademski pevski zbor morda ravno v izvajanju narodnih pesmi dosegel višek svojega uspeha pri vseh, ki so ga slišali. Pohitite in poskrbite si vstopnice! Predprodaja vsak dan od 8 do 18 v vratarjevi loži na univerzi. Akademike in sploh dijake opozarjamo, da zaradi zmanjšane prostora stojšč v dvorani ni dijaških vstopnic dosti na razpolago. Zato pohitite!

Stavbno gibanje je zadnja leta precej živahno. Zato se je tudi znatno razvilo stavbarstvo. Razlika med načini zidanja pred 20 leti in zdaj je prav ogromna tudi pri nas, čeprav ne živimo v ameriškem tempu. Zadnja leta je naše stavbarstvo napredovalo zlasti v tem, da se je začelo posluževati pristnega umetnega kamna (ne le po imenu »umetnega kamna«, izdelanega z hidroavličnimi stikalnicami z znanstveno preizkušenih in pravilno mešanih surovin. Mnogi pri nas še ne poznajo tega modernega stavbnega gradiva, zato ga tudi še ne znajo pravilno ceniti. Prav zaradi tega je potrebno opozoriti nanj; razstavljeno bo na ljubljanskem velesjemu od 4. do 13. junija.

Absolventom »Mahrovec« trgovske šole v Ljubljani. Ustanovni občni zbor kluba »Mahrovec« bo dne 10. junija t. l. ob 20 v restavracijskih prostorih gosp. C. Majcena, Ljubljana glavni kolodvor. Tovariši absolventi, trgovci, udeležite se tega važnega sestanka!

Izredno popularni so postali pri nas bolgarski skladatelji: Dobri Hristov, Petko Stajnov, Nikolaj Bahterov, Hristo Manolov, Aleksander Morfov in drugi, pred vsemi tudi Bukoreštiljev, znani nabiralec narodnega blaga. Vse te skladatelje najdemo na sporedih koncertov bolgarskih pevskih zborov in na binokštno nedeljo, dne 5. t. m. imamo zopet koncert bolgarskega mešanega zbora iz Ruse v Ljubljani. Koncert bo v veliki Filh. dvorani, začetek točno ob pol 11 dop. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Spored jutrišnjega simfoničnega koncerta Straussovih del v veliki unionski dvorani je naslednji: vojaški kapelnik Živanovič dirigira kot uvod h koncertu Wagnerjevo uvodno korlačno iz opere Tannhäuser, kot uvod k II. delu koncerta pa po 1. Milojčičevo in Gotovčevsko skladbo. Nemški generalni glasbeni ravnatelj Johan Strauss pa dirigira dela svojega strica in sicer overture k opereti Cigan baron, Cesarjev valček, Intermezzo iz Tisoč in ena noč, Pevsko veselje - polko in valček Dogodivščine iz Dunajskega godza, v II. delu Valček: Vino, žena in petje, Scherzo Perpetuum mobile in valček Na lepi, sinji Donavi. Vstopnice se dobe pri blagajni Kina Union, stojišča po 10 din, sedeži od 20—40 din. Začetek ob 21.

Sola Glasbene Matice ljubljanske bo imela prihodnji teden dve svoji sklepni produkciji. Prva bo v torek, 7. druga pa v petek, dne 10. t. m. Začetek vsakokrat ob četrtn na 7 zvečer. Nastopijo gojenci vseh oddelkov naše najstarejše glasbene šole. Podrobni spored bo na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

Tjvar obleke, vodeča znamka v kakovosti, modi in ceni. Glavna zaloga Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova 54, nasproti glavne pošte.

Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani na binokštni ponedeljek, dne 6. junija 1938 ne posluje za stranke.

Siromašen dijak je izgubil 200 din v Fügnerjevi ali Poljanski cesti ali na Poljanskem nasipu. Najditelja prosimo, naj jih proti nagradi odda pri upravi »Slovenskega doma« ali »Slovenca«.

Materam, ženam, gospodinjam in javnim delavkam sta namenjeni nocojšnji predavanja družinske sekcije v okviru treznostnega tedna in sicer: Alkohol in družina (predava dr. Puntarjeva) in Odnos gospodinje do alkoholnih vprašanj (predava ga. Likarjeva in dr. Grossmann). Predavanja se vrše v Akademskem domu na Miklošičevi cesti. Pričetek ob 20. Najvljudneje vabimo!

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20

Četrtek, 2. junija: »Izpit za življenje«. Red B.
Petek, 3. junija: Zaprt.
Sobota, 4. junija: »Zenitev«. Red A.

OPERA — Začetek ob 20

Četrtek, 2. junija: »Lucia di Lammermoor«. Red
Četrtek Gostujeta gđ. Zupčičeva in g. Gostič.
Petek, 3. junija: Zaprt.
Sobota, 4. junija: »Gioconda«. Premiera. Premierski abonma.

Zgodba iz svetovne vojne

Zgodovina te zgodbe ima svoj začetek v prvih vzhajnih letih svetovne vojne. Takrat je prišel s svojim vojaškim oddelkom v Francijo Henri Riel, Kanadčan, francoskega porekla. V teku svojega kratkega dopusta se je spoznal z mlado Francozinko Liane Perrin, s katero se je tudi poročil.

Nekaj dni po tej vojni poroki je moral Henri Riel zopet na fronto. Njegova žena je ostala na očetovem posestvu v Vogezih. Nekaj časa je redno prejela pisma od svojega moža s fronte, potem pa je nenadoma prenehala pisati. Henri Riel je postal ena od milijonov žrtev vojne.

Mlada žena je bila zaradi te velike nesreče vsa obupana in poizkusila je vse, da bi zvedela za usodo svojega izgubljenega moža. V svojem iskanju je prišla v neko vojno bolnišnico, kjer so se zdravile vojne žrtve. Med temi bolniki so bili poznanejši vojaki, ki jih je v vojni zasulo, ali pa, ki so pretrpeli v vojnem metehu težke živčne pretrese. Liane Riel-Perrin je upala, da je na pravi sledi. Med pacienti je opazila nekega bolnika, ki je bil povsem sličen njenemu pogrešanemu soprogu. Toda ta vojak ni bil sposoben povedati mladi ženi niti svojega imena niti od kje je doma. Izgubil je spomin in ni znal povedati iz svoje preteklosti. Zanj se je pričel svet šele tedaj, ko se je v bolnišnici prebudil iz omedlevice.

Gospa Riel-Perrin je vzela moža, ki ga je smatrala za svojega soproga, s seboj. Vojak ji je voljno sledil, vesel, da se je mogel prištevati v vrsto onih srečnih, ki so imeli svojo preteklost in svoje spomine. Polagoma se je prilagodil svoji novi okolici, osedljal se so se z njim razgovarjali o »spominih«. Vedno bolj je rasla v novi okolici njegova samozavest, ki mu je nadomestila izgubljeni del življenja.

Varovanec ciganov

Pred kratkim — devetnajst let po odhodu navideznega Riela iz bolnišnice — se je pa zgodilo, kar je razburila vso bližnjo okolico. V vas je prišla neka ciganska družba. Orožniki so temeljito pregledali vsakega posameznega člana te ciganske tolpe. Pri tem pa so našli na nekem čudnega možakarja. Ugotovili so, da ni cigan, kljub temu, da je bil oblečen v razcapane cunje. Ta čudni mož pa ni znal povedati niti od kje je doma, niti kdaj je bil rojen. Njegov spomin je segal samo do leta 1919. Drugi cigani so povedali, da so ga takrat srečali, ko je brez cilja taval po cestah in ga iz usmiljenja vzeli s seboj.

Orožniški poveljnik se je za usodo tega nenavadnega potepuha začel izredno zanimati. Po dol-

Neki duhoviti francoski pisatelj je prišel v gostilno in naročil konjak. Prinesli so mu ga v zelo majhni čašici. Pisatelj ni rekel nič, je spil, plačal in odšel s čašico. Na pragu jo je resno postavil na tla, jo duhovito brenil in rekel: »Takole majhnim se ne spodobi biti v gostilni!«

gem zasliševanju in zasledovanju je prišel do zaključka, da je to pravi mož Liane Riel — Henri Riel. Toda hotel se je še prepričati o tem.

Nekega dne — navidezni Henri Riel se je ravno odpravil v mesto — se je prikazal na dvorišču gospe Liane Riel neki mož. Gospa Riel je na prvi pogled mislila, da se je njen mož vrnil iz mesta. Ko pa je pristopila k poznemu neznanecu, je opa-

Črtice iz zgodovine pošte

Niti ena ustanova ni toliko povezana s slovenskim življenjem, kakor je pošta in menda tudi ni ustanove, ki bi bila starejša od pošte. Zgodovina pošte žal ne moremo spremljati do zibelke človeške kulture. Najstarejši spomini segajo do egiptovskih faraonov in iz držav Sumir-akada. Takrat, ko so vladali v Egiptu Ramzesi, Nefretete, Seminostris in Hyksoi in pri Sumirih v mestu Ur pod vladno Hamurai, so že poznali redno pošto, ki je v določenem času prenašala pisma, denar in celo pakete. O vsem tem je razvidno iz ogromnega števila papirusov in hieroglifskih spomenikov. Naravno, da tiste čase niso poznali poštinih znamk, niti poštinih vozov, toda obstajale so poštne postaje in plačati je bilo treba pristojbine vnaprej. Pošta kot taka je bila odgovorna za sprejete pošiljke, katere so prenašali pešci in konjeniki; tovrstne pošiljke so pa prenašali mežji, kamele in bivoli. Vrednostne pošiljke so spremljali oboroženi vojaki, kajti tudi te čase se ni manjkalo lopovov in banditov, ki so ropali pošto.

Državne pošte so se smeli posluževati samo vladarji in višji državni uradniki, meščani so se morali posluževati privatnih poštinih podjetij. Dopisovanje takrat ni bilo tako razširjeno, kajti pisalo se je na opeko, in zato je bilo treba mnogo časa. Pismo je sestajalo iz 10 do 20 opek, kar je predstavljalo tudi velik tovor.

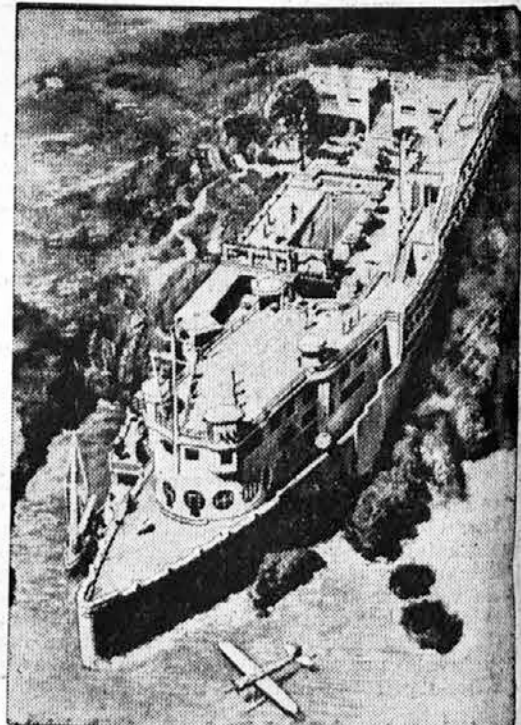
Egiptovci so pisali na papirusu, Rimljani in Grki pa na tablicah iz voska. Ta pisma so se že laže prenašala. Državne odredbe so raznašali posebni brzi sili, ki so za točnost dostave odgovarjali s svojim življenjem. Masper, Hurley in Thomas so o tem zbrali mnogo podatkov.

Stari egiptovski svečeniški so vedeli za posebno skrivnost. Znali so telefonsko sporočati, brezžično in brez elektrike nekoliko sto kilometrov na daljavo. Še danes ne more nikdo razjasniti te skrivnosti. Mogoče je bil to zvočni kamen, ki je glas sprejemal kakor današnji radio.

Od Teb pa do Kaira in še dalje do Sudana je oboje takšna telefonska zveza. Tedajni svečeniški so bili prav zaradi tega tudi močna opora faraonov pri vladanju. Tudi glasovite stene Memnosa so imele to skrivnost, zvočni kamen. Kadar je glavni svečenik pel in zakričal v enem kipu Memnosa (steni), se je čul njegov glas po vseh mestih Egipta.

zila svojo zmožo. Naenkrat pa je pobledela. Zaslutila je nekaj strašnega, pa tudi neznanec se je začel spominjati na nekatere podrobnosti, ki so mu bile do sedaj zakrite. Bil je pravi Henri Riel.

Poizvedovanja oblasti so ugotovile, da je bil mož, ki je skoraj dvajset let igral vlogo izgubljenega moža, prav tako nekdanji kanadski vojak po imenu Durand. Liane Riel, ki je svojo novega moža resnično ljubila in ki svojim otrokom ni hotela odvzeti očeta, se je ločila od svojega prvega in pravega moža Henrija Riela in se na novo poročila z Durandom.

To ni nikaka ladja, kakor bi kdo mislil, marveč novi hotel v mestu Trayas na francoski rivieri.

šati na razdaljo nekaj ur. Ta način obveščanja poznajo v Afriki še danes.

V letu sedemdesetem preteklega stoletja, ko so vladali po vsem Balkanu še turški sultani, je poslovala pošta prav tako starokopitno in vendar ni bilo nikadnih pritožb proti njej. Pošta iz Damaska do Bagdada so nosile hitre kamele in so za to pot rabile osem dni. Na Balkanu pa so poštini promet vršili konjeniki in težki vozovi. Vozove so spremljali janičari, ker v onih dneh pošta pred gorskimi prebivalci Balkana ni bila varna.

Lady Chamberlain, najvplivnejša osebnost v Evropi

Anglesko-italijanski sporazum, ki je bil sklenjen pred kratkim, spada med največje politične uspehe tega leta. Kajti nasprotje med obema državama je bilo zaradi številnih »malenkosti« kakor utrjevanje Sredozemlja po italijanskih vojniših silah, Abesinija, prostovoljci v Španiji itd. že silno napeto. Vsak sporazum med obema močnima levoma se je zdel nemogoč. Pa je prišla mehka, ljubčarja roka ženske, pogladila je razkačena leva in sprijaznila sta se.

Kdo je ta čudovita »krotilka levov«, ženska, ki je brez dolgih, volnih besedicej raznih odborov že največ storila za zблиžanje narodov? Imenuje se lady Chamberlain, evakinja angleškega ministrskega predsednika, žena njegovega, pred kratkim umrlega brata Austena. Odlična gospa je lepe, visoke, elegantne in vzvišene postave, zelo izobražena, ima krasen, miren in prepričevalen glas, tako da očeta vsakočar, ki pride v njeno bližino. Zelo se zanima za umetnost in največje uspehe je dosegla vedno v okrilju umetnosti: bodisi, da se je spoznala z odličnimi osebnostmi raznih držav, bodisi, da je od njih izposlovala kake važne državne ugodnosti.

Njeni saloni tako v Angliji kot v Rimu, kjer živi že skoraj dve leti, so prava svetišča umetnosti, kjer se shajajo najvišje politične in umetniške osebnosti. Malo pred sporazumom je priredila v Rimu čajanko na čast zunanjemu ministru Cianu. Prišel je tudi angleški poslanik lord Perth in vsi trije so se dolgo časa prijateljsko in živahno razgovarjali med seboj.

Drugi dan pa je lady Austen poslala svojemu svaku Nevilleu pismo, v katerem je zagotavljala, da Italija ne goji nobenih napadalnih namenov proti Angliji v Sredozemlju, v Afriki in drugod, kjer meji na angleške posesti, in da je Mussolini pripravljen skleniti prijateljstvo z Anglijo pod določenimi in zelo lahko sprejemljivimi pogoji. Po tem pismu je N. Chamberlain poklical k sebi italijanskega poslanika Grandija in mu sporočil svojo pripravljenost pogajati se z Italijo.

Lady Chamberlain se je spoznala z Mussolinijem leta 1925, ko je bil njen mož zunanji minister. Takoj je nastalo med njimi prijateljstvo, katerega do zdaj še ni moglo nič uničiti. Ko se je leta 1926

zaradi Etiopije razmerje med Italijo in Anglijo nekaj poostriilo, je lady spravila svojega moža in Mussolinija skupaj na neki ladji, kjer naj bi se pošteno pomenila in zgovorila. Zaradi povoljnega izida tega pogovora je bil Mussolini tako navdušen, da je tej čudoviti blagodejni gospe poslal košarico krasnih urhudej z izrazi svojega največjega e-poštovanja.

Tudi drugod na raznih političnih sestankih je povsod s svojo prisrčnostjo ustvarjala tako ozračje, da so se vse sovražnosti kar nekam zgubile, se hladni in napeti diplomati otažali in omečali ter bili pripravljeni sprejemati pogoje, kakršnim bi se drugače trmasto ustavljali.

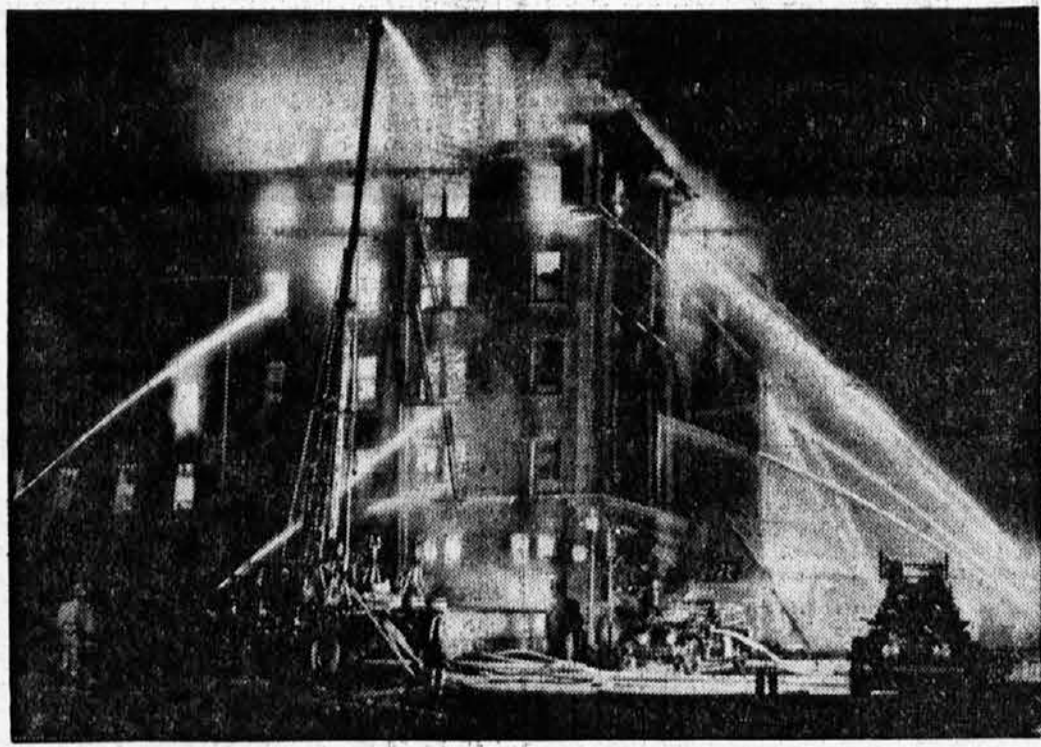
Taka je velika ženska, ki že 13 let brez prestanka v enici dela za zблиžanje narodov. Pozna jo vsa ministrstva, vzhiv ima pri vseh vladah. Za svetovno razstavo v Chicagu so hoteli dobiti nekaj umetnin evropskih državnih muzejev, kar je skoraj nemogoče, ker povsod pravila poudarjajo, da ne sme nobena umetnina iz muzeja. Prošili so torej lady Chamberlainovo in res se ji je posrečilo dobiti eno umetnino v Parizu, eno v Rimu, eno v Španiji in eno v Holandiji. Tolik je vpliv te edinstvene gospe!

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 2. junija: 12 Operetni napavi (ploščo) 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Magistrov trio — 14 Napovedi — 18 Pester spored Radjskega orkestra — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 30 minut zabave — 20 Koncert. Sodelujejo: Ljubljanski gramofon kvartet z vmesnimi samospelji g. Mirka Premelca, gđe. Sonja Ivančič in prof. M. Lipovec (spremljiva) — 21.20 Koncert lahke glasbe (Radjski orkester) — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Koncert lahke glasbe (nadaljevanje)

Drugi programi

Četrtek, 2. junija: Belgrad: 20 Nar. pesmi, 21 Simf. konc., 22.20 Popov poje — Zagreb: 20 Hrvatski skladatelj, 21 Belgrad, 22.20 Ples. gl. — Praga: 19.25 Lahka gl. — 20.05 Odlomki iz Smetanovih oper, 20.45 Ork. konc. — Varšava: 19.30 Zab. gl., 21.10 Lahka gl., 22.10 Nar. pesmi in komorna gl. — Sofija: 19.30 Ork. konc., 20.45 Bariton — Budimpešta: 19.30 Gledališki prenos, 21.45 Cig. ork., 23.10 Ples. gl. — Trst-Milan: 21 Youmansova opera — 21.45 No. no. Nettet — Rim-Bar: 17.15 Italijanska braziljska izmenjava, 21 Respihijeva opera «Lukrezia» in Respihijev misterij «Maria Egiziana» — Dunaj: 19.10 Zab. progr., 20 Operetna gl.,

Nočni požar v ameriškem hotelu v Atlanti, kjer je zgorelo, kakor smo poročali, 25 ljudi.

Paul Heyse:

ANDREA DELFIN

Novela.

»Ostanejo, ali pa se še poslabšajo. Kajti glejte, najdražji, kako se je rezina njihovega orožja obrnila proti njim samim. Dokler je imela republika kakšno nalogo med evropskimi ljudstvi, so pritisk te vedne diktature v notranjosti odtehtali uspehi na zunan. Nikdar bi se ne bile povzpelle Benetke do takega razcvetava politične moči in neizmerne bogastva, ki je naraščalo, kot smo videli, še do prejšnjega stoletja, če bi ne bile združile v roki neizprosne tiranije vseh svojih moči. Kakor hitro pa ni bilo več vzrokov, ki so edini mogli opravičevati tako nasilna sredstva, je ostala gola tiranija v vsej svoji skrotovitosti in začela zaradi tega, da bi ji ne bilo treba iti in sebe same imeti za preživelu, divjati na znotraj. Diktatura v miru, pa bodisi da jo izvaja poedinec ali trojica, je vedno življenjsko nevarna za slednjo veliko ali malo državo. Toda tukaj je bolezen že preveč zastarela, da bi bilo mogoče najti rešitev. Kali meščanstva, iz katerih bi moralo zdaj vzkliti za republiko novo življenje, so segnile, stoletni strahovalni sistem in mreža kar najbolj preskušene zanesljivosti sta zatrla vsjo zaupljivost, iskrenost, splosilnost in svobodoljubnost, in stavi, ki je na videz tako umetno in trpežno zgrajena, se bo zrušila, kakor hitro izpuhti lepivo strahu izmed njenih skladov.«

»Vaši nazori bi utegnili biti dobri,« je odvrnil Andrea po kratkem odmoru, »toda to so nazori tujca, ki ga nič ne stane, če proglasi to republiko za preživelu in propasti zapisano. Benečana bi težko prepričali, da bolezen njegovega starega rodnega mesta ni več vredna vsaj zadnjega poskusa ohranitve.«

»Toda vi nikakršni Benečan niste.«

»Imate prav, sem samo iz Brescije in moje mesto je zelo krvavelo pod beneškim bičem. Vendar se ne morem popolnoma otresti nekega globokega sočutja do teh obupanih ljudi, ki skušajo z nožem izrezati požrešni tvor tajne strahovlade. Če bodo dosegli svoj smoter, je zapisano v zvezdah.«

Moje oči pa so slabe, odrekel sem se čitanju te pisave.«

Oba sta umolknila in zrla nekaj trenutkov skozi okno na kanal. Njuna stola sta bila tik drug poleg drugega. Sonce je pripelalo v obovo, a ništa se ogibala pekoče nadgle.

»Vidite,« je končno smehljaje se povzel mlajši, »da sem se za diplomata in še takega povrhu, ki se je v Benetkah povzpel, naučil še mnogo premalo previdnosti. Enkrat samkrat sem vas videl, danes pa vam kar naravnost pripovedujem, kaj mislim o tukajšnjih prilikah. Kajpak zaupam svojemu poznavanju ljudi in vem, da se tak duh kot je vaš, ni zmožen podati v službo te Signorije.«

Andrea mu je molče ponudil roko. V tem trenutku je okrenil oči in zagledal za njima svojega službenega tovariša Samuela, ki je suženjske ponižno stal sredi sebe. Tiho je bil odprl vrata in med mnogimi pokloni neslišno pristopil po tepihih. »Vaša milost,« je dejal obrnjen k Rosenbergu, medtem ko se je napram Andreu delal tujega, »oprostite, da sem vstopil nenapovedan. Gospoda sobnega strežaja ni bilo v predeboi. Prinesel sem naročene dragulje; reči, vaša milost, ki bi jih mogla nositi najlepša Estera.«

Izvelel je iz svojih žepov škatlje in skrinjice in previdno razstavil po mizi svoje blago, pri čemer se je vidno trudil, da bi pokazal svoje judovsko trgovstvo, kar je sicer v življenju na vso moč tajil. Medtem ko je Nemeč ogledoval lepoticje, je Samuele tovariško pomežiknil Andreu, ki mu je obrniti hrbet in stopil k oknu. Dobro je vedel, kaj pomeni Zidov obisk ob tej uri. Vohun mora paziti na vohuna, stari lisjak nadzorovati novince pri njegovi preizkušnji.

Medtem je Rosenberg izbral ovratnico z rubinsko zaponko in brez ugovora plačal ceno, ki jo je nastavljal Zid. Vrgel mu je zlatnike, mu pokimal, ne da bi dalje odgovarjal na njegovo čvkanje, da lahko gre, in spet stopil k oknu. »Po vašem izrazu vidim,« je dejal, »da me pomilujete in me imate za blažena. V resnici bi bilo pametneje, če bi ta bleščeti se nakit vrgel v kanal, namesto da bi ga obesil na Leonorin beli tilnik. Toda kaj mi pomaga vsa pamet proti temu demonu?«

»Prepričan sem, da bo vaše razočaranje kaj kmalu prišlo. Toda dolžan sem vas posvariti pred nečim drugim. Poznate поблиže tega Zida, ki naju je pravkar zapustil?«

»Poznam ga. To je eden vohunov, ki jih Svet desetih plačuje za našo hišo. Po krivem je svoj kruh. Vsa naša skrivnost je namreč to, da smo poštenj. In ker se jim zdi to čisto nekaj nemogočega, nas imajo za najnevarnejše in napikrajte. Samo zaradi vas mi je nerodno, da je klečaplaznik prav zdajje prišel. Videl je, da ste mi dali roko. Jamčim vam, da boste prej ko bo ena ura, zapisani v črnih bukvah tribunala.«

Andrea se je grenko nasmehnil. »Nič se jih ne bojim, dragi prijatelj,« je dejal. »Miroljuben človek sem in moja vest je čista.«

Štirje dnevi so prešli po tem razgovoru. Andrea je nadaljeval svoje običajno življenje, hodil redno vsako jutro k svojemu notarju, zvečer pa varoval hišo, čeprav se mu zdaj, ko je prišel z visoko policijo v ožje etike, ni bilo treba več puliti za dober glas na cesti della Cortesia.

V soboto zvečer si je izprosil pri gospe Giovanni hišni ključ. Povalila ga je, ker se vendar napravil izjemo od svoje navade. Danes da se tudi izplača; biti pri oemini za visokim gospodom Venierjem pri San Roccu bi se njo mikalo. Toda boji da se gneče in nazadnje — da sam dobro ve, zakaj ji prav ta primer vzbuja neko posebno grozo.

Tudi on da se bo rajši umaknil nočnemu hrumu, je dejal Andrea. V prish da ga bode. Najel bo gondolo in se peljal proti Lidu.

Tako jo je zapustil starko in jo mahnil v nasprotni smeri San Rocca. Ura je bila že osem in droben dež je kalil zrak, ki pa vendar ni zadrževal ljudi, da se ne bi zgrinjali proti cerkvi onstran kanala, kjer naj bi se ob tej uri opravile eksekucije za umorjenim državnim inkvizitorjem. Temne postave, deloma v maskah, deloma z robom kluboka si zakrivajoč obraz prviti ostremu dežju so bežale mimo njega proti postajališčem za prevoz ali proti Riatskemu mostu in zamolklo donenje zvonov je brnelo po zraku. V neki stranski ulici se je Andrea ustavil, potegnši iz žepa masko in si jo privezal. Potem je šel proti bližnjemu kanalu, skočil v neko gondolo in zaklical: »Proti San Roccu!«

V lepi etari cerkvi je bilo od nešteti svet tako svetlo kot podvevi in velikanska množica se je zgrinjala okrog praznega katefalka, ki se je brez cvetja in vencev teman dvigal sredi ladje. Samo velik srebrni križ je stal pri vzglavju in na obeh straneh črnega pregrinjala se je belil grb rodbine Venier. Črno pogrnjene seže, ki so se kot v amfiteatru dvigali po vsej korni strani, je do zadnjega zasedlo beneško plemtstvo, kar se je redko zgodilo tudi ob najvažnejših sejah Velikega sveta. Nihče si ni upal manjkati, kajti vsakemu je bilo mnogo na tem, da odkritostno njegove žalosti za pokojnikom ne vzbudi najrahljajšega dvoma. Na posebni tribuni so sedeli tuji poslaniki. Tudi ti so prišli polnoštevilno.

Z višine so zasvirale pozavne svečano introdukcijo rekvijama in polnoglasen zbor je ob spremeljavi orgel zapel žalostinko, ki se je pretresljivo razlegala po cerkvi in so jo slišale celo množice, ki so se zgrinjale na trgu in so sosednih cestah. Drobnj dež, ki je še zmeraj pršil, temina noči, iz katere se je čudovito odražala belina okamenelih rož v cerkvenih oknih, in pritaženo šumenje in brnenje tisočev je razširjalo okrog cerkve tesno grozo, katero se je mogel ubraniti malokdo. Čim bolj so se bližali ljudje vходу v veličastno cerkev, ki je objemala vse, kar je bilo v Benetkah velikega in mogočnega, tem pobožneje so onemle vse ustnice. Izpod črnih mask, ki so se po stari navadi pojavljale ob žalnih svečanostih in zabavah v velikem številu med množico, je prenekatere oko s tesnobo zrlu na katefalk v svetlem portalu, ki je še bolj slšno kot besedilo speva opominjal na konec stvari in minljivost posvetne moči. Po atranski cesti, ki se je tedaj iztekala pod temnimi arkadami na trg San Rocca, sta naglo stopala drug poleg drugega dva možka v razgovoru. Nista opazila, da jim je v temi hiš sledil za petami nekdo tretji, ki se je skrbno skrival v plašč in masko, ki se je zdaj približeval, zdaj oziral nazaj in ju spet puščal naprej. Onadva nista imela mask. Prvi je bil sivobrad gospod odličnega pokolenja, njegov spremljevalec pa je bil vidi deti mlajši in ponižnejšega stanu. Pazljivo je poslušal vsako starčevu besedo in je samo včas priidal skromno pripombo.